

Institucions i entitats de tota mena es preocupen cada vegada més per la seva imatge. El problema dels professionals de les televisions arriba quan aquesta preocupació es converteix en una reducció de la feina del periodista, que es veu limitat a elaborar les seves notícies amb imatges produïdes i realitzades pels organitzadors dels esdeveniments. Una batalla més per la independència està servida

Informació teledirigida, una altra batalla

■ Albert Gómez

22 de maig de 2004. Casament del príncep Felipe amb la princesa Letizia. La Casa Reial concedeix la retransmissió de l'acte a TVE. La cadena pública abusa d'aquesta llicència i limita la llibertat de moviments a la resta de cadenes de televisió, a més de quedar-se amb algunes imatges per a les seves peces quan el pacte, anomenat consorci, era cedir totes les imatges a la resta de televisions.

16 de novembre de 2006. Roda de premsa de Ronaldinho, en ocasió de la presentació de la seva línia de roba. Els mitjans audiovisuals que es presenten al lloc són acollits amb la sorpresa que la trobada informativa serà oferta per un senyal realitzat, sufragat per la mateixa marca esportiva que patrocina la trobada. Ronaldinho fa un repàs a l'actualitat del FC Barcelona, però les mateixes declaracions del jugador es troben "penjades" a Collserola. I tot això sense cap avís previ de l'organització.

3 de febrer de 2007. Una de les últimes visites de Mariano Rajoy a Barcelona. La sala on el líder del PP fa el míting està plena de convidats i periodistes, amb només un parell de càmeres de televisió, que pertanyen a l'organització del míting. En una altra sala, els tècnics del diferents canals de televisions graven l'únic senyal realitzat que el partit permet enregistrar.

Aquestes són algunes de les pràctiques habituals que institucions, partits polítics, cambres parlamentàries i entitats de tota mena duen a terme cada vegada amb més freqüència. Un sistema amb el qual les televisions acaben per oferir una informació teledirigida. La imatge que l'organitzador de l'acte desitja. Amb un doble efecte devastador per als professionals del periodisme audiovisual. La feina és completament controlada i la informació que es dona, magistralment homogeneïtzada.

Un dels orígens més significatius d'aquest interès en uniformar la informació va ser a la primera guerra del Golf. El bàndol dels aliats contra Saddam Hussein estava més que interessat a verificar les imatges que les televisions donaven de les accions dels seus militars.

A Espanya aquests tipus de cobertures només ocorren de manera esporàdica. Però el pas del temps i el creixement de l'interès per part d'empreses i institucions per tenir cura de la seva imatge han fet que aquesta informació teledirigida hagi arribat a formar part de la quotidianitat dels periodistes.

Actualment tots els professionals dels mitjans audiovisuals perceben un augment considerable de les cobertures que queden limitades. "És un altre mode de censura i que cada

Càmeres al Pati dels Tarongers. Foto: Julián Martín. En la pàgina posterior, la sala on es dona el senyal del Parlament. Foto: Anna Sosa

vegada prolifera més”, assegura Rafael Carballo, membre del departament de producció dels informatius de Cuatro. Les darreres campanyes polítiques de CiU, PSC i PPC, les reunions setmanals del PSOE i el PP a Madrid, els actes de la Casa Reial, les sessions de vuit dels disset parlaments autonòmics o diferents rodes de premsa d'empreses com Endesa, Sony, Nike o Warner intenten limitar el marge de maniobra dels equips. I aconsegueixen que es treballi amb les imatges que ells mateixos proporcionen.

Assessors, caps de premsa i experts de la imatge fan una obligació, d'allò que hauria de ser una opció. Segons l'Anna Ferrero, membre del Comitè Professional de TV3, la cadena va patir un incident en un dels últims mítings que va protagonitzar el President del Govern, Rodríguez Zapatero, durant

l'última campanya autonòmica. “El nostre càmera”, explica Ferrero, “estava prenent imatges i, com que hi havia senyal del PSC, va intentar gravar plans diferents. Un responsable de seguretat, després d'uns minuts de discussió, li va ordenar que baixés de la tarima on era i que deixés de gravar”.

Cada cop és més habitual que els organitzadors dels actes gestionin les imatges, que es donen homogeneïtzades

La primera de les excuses que es donen és la limitació de l'espai. Però molts cops no deixa de ser una excusa interessadament encoberta, ja que no són les televisions els qui trien els llocs dels esdeveniments. “No és una raó, sinó un mecanisme d'autodefensa. Hi ha espais on, si et deixen gravar, et

donen un tret tan lleig i tan llunyà que acabes per agafar el senyal realitzat que et dona l'organització”, afegeix l'Anna Ferrero.

Als hemicicles de les cambres parlamentàries, sí que hi ha un espai reduït. Tot i així, hi ha parlaments on existeix una plena autonomia a l'hora de gravar, com els de Castella i Lleó, Aragó o el País Valencià. A les cambres on no es permet la producció pròpia d'imatges no deixa de ser curiós com s'executen dife-

rents reformes en els mateixos hemicicles, que no inclouen mai l'ampliació de l'espai on anirien els trípodos. El cap de premsa del Parlament de Catalunya, Josep Escudé, admet “la tendència abusiva d'intentar reduir l'accés dels mitjans als actes”. I defensa el seu paper. “Al Parlament comptem amb el

MON VTR.1/VTR.2

JVC MON VTR.3/VTR.4

MON CAB.1

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

TIME CODE MASTER model 8010

GTN 17:06:09:06

JVC MON VTR.5/VTR.6

JVC MON VTR.7/VTR.8

MON CAB.2

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

3. CARRER CONTROL 3. MONITOR SELECT

4 - El quart punt de l'ordre del dia és:

Control de l'edifici sobre els accésos de les de l'Assemblea Catalana de Tortosa. Tema d'interès local

D'acord amb l'article 105.2, presenta la moció:

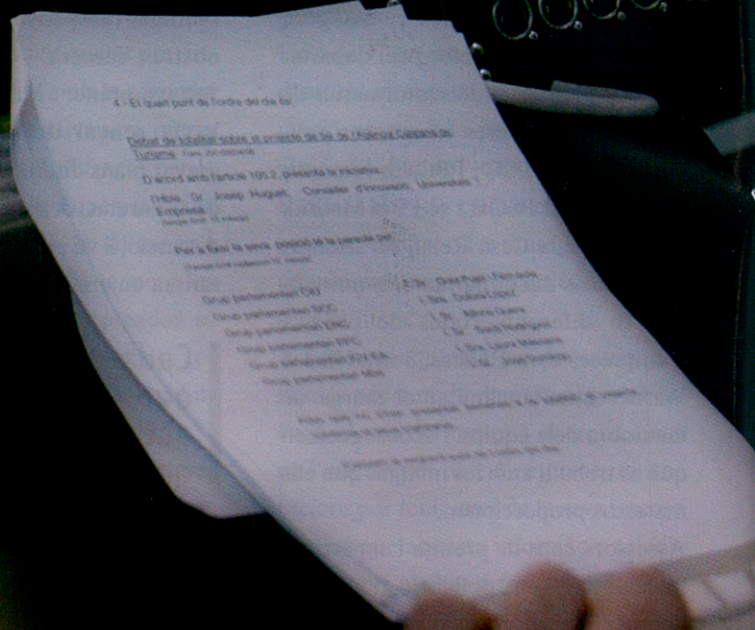
Títol: Sr. Josep Huguet, Conseller d'Innovació, Universitat i Empresa.

Per a fer la seva posició se la presenta en el següent ordre:

- Grup parlamentari CD
- Grup parlamentari ERC
- Grup parlamentari EUP
- Grup parlamentari PSC
- Grup parlamentari C's
- Grup parlamentari Més
- Grup Parlamentari CiU
- Sr. Teresa Lloret
- Sr. Albert Guzmà
- Sr. Jordi Rodríguez
- Sr. Lluís Masferrer
- Sr. Jordi Guzmà

El Sr. Josep Huguet, Conseller d'Innovació, Universitat i Empresa, presenta la moció.

El Sr. Josep Huguet, Conseller d'Innovació, Universitat i Empresa, presenta la moció.

consens de totes les forces polítiques i de tots els canals televisius. Intentem transferir un senyal plural amb sis càmeres i fins ara no n'hem rebut cap queixa”.

El tema de la seguretat, com a segona excusa, és el parapet perfecte per a la Casa Reial. En aquest cas, el senyal acaba sempre en les mans de TVE. No obstant això, el que hauria de ser un pacte tàcit es converteix en motiu de conflicte. Juan Pedro Valentín, exdirector dels informatius de Telecinco, assegura que “en lloc de jugar net i trobar-nos amb imatges embargades per a tothom o una adequada distribució, els directius de TVE s'apunten al carro de les primícies”.

El casament dels Prínceps d'Astúries va suposar tota una lluita contra les intencions de TVE. Valentín ho recorda com un episodi “escandalós, molt impresentable. Va haver-hi imatges del casament que no es van cedir a la resta de cadenes”. En aquest sentit, Javier Reyes, cap de producció dels informatius de Cuatro i en aquella època sots-director de producció dels informatius de Telemadrid, assevera que TVE “va exercir el seu dret amb abús. Va convertir el seu senyal en un de diferent a la de la resta de mitjans”. Valentín afegeix que la seva cadena va tenir altres incidents amb la Moncloa, “com una intervenció d'Aznar que TVE no volia que Telecinco l'emetés abans de l'informatiu d'Alfredo Urdaci”.

Els periodistes que es desplacen als actes veuen com les seves funcions són manipulades impunement. Tots els editors disposen de les mateixes imatges. I l'espectador rep una informació homogènia i uniformada. A més de certes parts dels esdeveniments que no arriben mai als televisors. “Durant els primers mesos de la guerra a l'Iraq, va haver-hi un acte del PP amb incidents a dins de l'espai on hi tenia lloc. 'Gràcies' al senyal realitzat –explica

Jordi Casanoves, del servei d'informatius de TVE–, ningú va poder oferir aquests incidents”.

Rafael Carballo recorda, per la seva banda, que “en els funerals per l'11M, presidits per l'Arquebisbat de Madrid, altres televisions volien entrar al lloc on es feien els funerals, però l'Arquebisbat no ho va permetre. Telemadrid

Les cadenes acusen TVE de cedir-los totes les imatges del casament dels Prínceps d'Astúries per així tenir primícies

va fer el consorci d'aquests funerals i totes les televisions es van queixar perquè hi volien entrar i no n'acceptaven el consorci”.

Una de les situacions més sorprenents per a l'Anna Ferrero va ser quan, en una roda de premsa per mostrar els últims resultats d'Endesa, l'organització va facilitar un senyal per a les televisions. “Una vegada acabada la intervenció dels dirigents de l'empresa elèctrica, i just abans que comencés el torn de preguntes, l'organització va deixar d'emetre aquest senyal”. Una altra vegada, i en el transcurs d'un debat al Congrés, “la redactora que

El que és una limitació periodística també és un avantatge per a les empreses ja que suposa abaratir els costos

seguia el tema es va trobar que el senyal no portava so d'ambient. No podia explicar amb l'element necessari com havia estat la sessió”.

L'advocat del diable que es crea a cada mitjà amb aquestes barreres és l'abaratiment dels costos. Els pressupostos de les televisions són ajustats i un senyal gratuït estalvia, a més de temps, un desplaçament i una transmissió via satèl·lit. Juan Pedro Valentín creu que “les empreses han detectat que

proporcionar el senyal és pràctic i barat per a les televisions”. En la mateixa línia s'expressa Rafael Carballo, que assegura que “totes les televisions hi estan, en certa manera, resignades. Es conformen. Però entenc que el punt de vista periodístic és molt diferent del punt de vista productiu. No hi hauria aquest problema si

els senyals no fossin gratuïts o si les televisions no haguessin de reduir costos”.

Davant d'aquests murs contra la independència

periodística hi ha hagut certes queixes. El Comitè Professional de TV3, fa set anys, va prendre com a mesura que no es donaria informació de cap acte en el qual no pogués entrar una càmera de TV3. Per la seva banda, TVE, a través del Sindicat de Periodistes, va fer públic un document on expressava la seva queixa en contra de les imatges realitzades per institucions privades, una demanda que també havia fet el Col·legi de Periodistes. I Telecinco va promoure, el 2003, una reunió entre tots els editors per evitar consorcis discriminatoris. Fins i tot va proposar que l'Agència EFE, que a diferència

de la resta de mitjans no té informatiu obert, s'en-carregués dels consorcis més problemàtics.

Part d'aquestes queixes s'han quedat en paper

mullat. Jordi Casanoves creu que “des de la direcció dels mitjans no hi hagut prou bel·ligerància”. Empreses i institucions mantenen l'actitud de coartar els moviments dels periodistes i, amb la base dels costos, oferir la imatge que els convé, per sobre d'unes excuses, de la llibertat d'informar i del compromís amb els teleespectadors, i mostrar la imatge esbiaixada que uns quants interessats confonen amb la realitat. ■